

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 14 februari 2014 inzake de reactie op het verzoek van het lid Agema over het scheiden van hoogbejaarde ouderen door het kabinetsbeleid en het bericht «Schoonmoeder nog alleen thuis» (Kamerstuk 30 597, nr. 423).

De voorzitter van de commissie,
Neppérus

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
- II. Reactie van de Staatssecretaris

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie vinden het belangrijk dat echtparen ook wanneer één van de partners intramurale zorg nodig heeft, niet gescheiden worden. Het is intens verdrietig wanneer mensen na een heel leven samen, de laatste jaren gescheiden moeten doorbrengen. Dit is voor deze leden een onwenselijke situatie. Genoemde leden zijn dan ook zeer tevreden met het feit dat het uit hoofde van de AWBZ mogelijk is om te voldoen aan de wens van echtparen om samen te blijven wonen, ook wanneer één van de partners opgenomen moet worden. Zij zijn ook zeer blij met het feit dat deze mogelijkheid onder de nieuwe Wet langdurige zorg¹ blijft bestaan.

De leden van de fractie van de PvdA hebben in de brief van de Staatssecretaris van 4 februari 2014 kunnen lezen dat er sprake is van incidentele gevallen wanneer een echtpaar vanwege een opname niet samen kan blijven wonen.² Er wordt momenteel door de Staatssecretaris geïnventariseerd waar op dit moment nog knelpunten zitten. Daar zijn deze leden tevreden mee. Wel zouden genoemde leden graag nog een heldere uitleg willen van de Staatssecretaris welke maatregelen er worden genomen om knelpunten op te lossen en, belangrijker, te voorkomen. Hoe kunnen alle betrokkenen gestimuleerd worden om deze knelpunten te voorkomen? Welke rol speelt de Staatssecretaris hierin?

De leden van de PvdA-fractie zijn, net als de Staatssecretaris, ervan overtuigd dat de huidige hervormingen van de langdurige zorg kansen bieden om het aanbod in wonen en zorg voor mensen meer te laten aansluiten op de wensen en behoeften van cliënten. Deze leden zouden graag van de Staatssecretaris willen weten hoe alternatieven voor het gezamenlijk wonen in een verpleeghuis, zoals bijvoorbeeld kleinschalige wooninitiatieven en betere zorg thuis, gestimuleerd gaan worden, zodat mensen, ook wanneer zij zorg nodig hebben, hun leven zo kunnen inrichten zoals zij zelf wensen.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de Staatssecretaris op het scheiden van echtparen in zorginstellingen. Zij vinden de reactie van de Staatssecretaris erg summier. In 2011 stelden de leden van de SP-fractie al Kamervragen over het scheiden van echtparen en stellen in zorginstellingen. De jarenlange problemen zijn kennelijk nog niet opgelost, ondanks de inspanningen van de afgelopen kabinetten.

De Staatssecretaris geeft in zijn brief aan dat zorgkantoren en zorginstellingen ervoor dienen te zorgen dat partners hun recht op partneropname op grond van de AWBZ tot gelding kunnen brengen. Genoemde leden willen weten op welke wijze dit momenteel geregeld wordt. Hoe vaak is het in de jaren 2010, 2011, 2012 en 2013 voorgekomen dat partners niet terecht konden in zorginstellingen bij hun partner? Hoeveel echtparen zijn

¹ Kamerstukken 33 891

² Kamerstuk 30 597, nr. 419

de afgelopen jaren daardoor gedwongen gescheiden? Kan de Staatssecretaris daarvan een overzicht sturen?

De leden van de SP-fractie willen weten hoeveel tweepersoonskamers er momenteel beschikbaar zijn in zorginstellingen. Is er een wachtlijst voor echtparen en stellen voor verzorgings- en verpleeghuizen? Zo ja, hoe groot is die wachtlijst? Kan de Staatssecretaris een overzicht sturen per regio? Zo nee, waarom niet? Voorts willen deze leden weten of het voorkomt dat zorginstellingen echtparen weigeren omdat zij geen tweepersoonskamer beschikbaar hebben. De leden van de SP-fractie vragen een uitgebreide toelichting op dit punt.

Tot slot willen de leden van de SP-fractie weten of het nog steeds voorkomt dat oudere echtparen en stellen in verzorgings- of verpleeghuizen moeten verhuizen naar een eenpersoonskamer, zodra één van de partners langer dan veertien dagen in het ziekenhuis wordt opgenomen. Zo ja, hoe vaak komt dit voor en is de Staatssecretaris voornemens deze maatregel te wijzigen in de Wet langdurige zorg?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van de brief over de scheiding van echtparen als gevolg van opname in een zorginstelling. Zij geven immers aan dat in de praktijk oudere paren niet samen kunnen blijven in een zorginstelling en hebben dan ook nog de nodige vragen en opmerkingen.

Het onderzoek waar de Staatssecretaris naar verwijst dateert van voor het besluit tot het sluiten van de verzorgingshuizen. Hoe komt de Staatssecretaris tot de conclusie dat er geen sprake is van een structureel probleem, maar van incidentele gevallen? Er is immers nog geen nieuw onderzoek gedaan. De leden van de PVV-fractie verwachten een toename van het aantal partners dat op basis van hun indicatie geen plek in een instelling zal krijgen. Is de Staatssecretaris bereid het besluit tot extramuralisering van de zorgzwaartepakketten (ZZP's) 1 tot en met 3 terug te draaien? Verder willen deze leden de Staatssecretaris verzoeken om de gevolgen van deze maatregel voor het scheiden van echtparen mee te nemen in het toegezegde onderzoek.

De leden van de PVV-fractie zijn het met de Staatssecretaris eens dat het intens verdrietig is als partners, na vele jaren te hebben samengewoond, gedwongen gescheiden worden omdat één van beiden vanwege ouderdomsproblemen niet langer thuis kan wonen. Helaas ontvangen genoemde leden signalen dat er bij zorginstellingen vaak kennis ontbreekt dat de «gezonde» partner ook recht heeft op een plek in de instelling. Bovendien zijn er maar weinig geschikte appartementen voor oudere echtparen. De leden van de PVV-fractie vragen hoe de Staatssecretaris ervoor gaat zorgen dat alle zorginstellingen voldoende geïnformeerd worden over deze mogelijkheid. Bovendien willen zij weten of er extra maatregelen genomen worden voor wat betreft het aantal plekken voor oudere echtparen. Dit is immers de voornaamste reden dat er echtparen gescheiden worden.

In het wetsvoorstel langdurige zorg lezen de leden van de PVV-fractie dat de regering van mening is dat echtgenoten zo lang mogelijk samen moeten kunnen blijven; de leden van de PVV-fractie delen deze mening. Wel vragen deze leden of het wenselijk is, dat zij afzonderlijke zorg ontvangen. Is het niet omslachtig dat wanneer een echtpaar met verschillende zorgbehoefte in een zorginstelling woonachtig is, er verschillende zorgverleners zorg verlenen? Eentje voor meneer en eentje

voor mevrouw? Waarom is er voor deze omslachtige invulling gekozen? Op deze manier wordt er weer een extra schot geplaatst, kan dit niet anders?

Ten slotte vragen de leden van de PVV-fractie welke actie de Staatssecretaris concreet zal gaan nemen om te voorkomen dat echtparen gedwongen gescheiden worden bij opname in een instelling.

De leden van de PVV-fractie kijken uit naar het onderzoek van de Staatssecretaris. Zij gaan er gemakshalve van uit dat de Staatssecretaris met voor de zomer, de zomer van 2014 bedoelt en verwachten dit onderzoek dan ook voor 21 juni a.s. ontvangen te hebben.

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van de Staatssecretaris van 4 en 14 februari jl. over het scheiden van echtparen als gevolg van opname van beide ouderen in een zorginstelling. Zij zijn van mening dat echtparen, indien een van de beide partners wordt opgenomen in een zorginstelling, samen moeten kunnen blijven wonen. Deze leden tonen zich dan ook tevreden dat in het voorstel voor de nieuwe Wet langdurige zorg in artikel 3.1.2 hiertoe waarborgen zijn opgenomen. Wel willen zij aan de Staatssecretaris de vraag voorleggen hoever de reikwijdte van artikel 3.1.2 strekt en in hoeverre dit voorgestelde wetsartikel in materiële zin afwijkt van ter zake relevante bepalingen in het huidige Besluit zorgaanspraken AWBZ. Voorts verzoeken deze leden de Staatssecretaris aan te geven welke verantwoordelijkheden de zorgkantoren en afzonderlijke zorginstellingen hebben, indien er (tijdelijk) geen ruimte beschikbaar is voor een partneropname.

In de eerder genoemde brieven van februari 2014 lezen de leden van de D66-fractie dat de Staatssecretaris op dit moment een landelijk representatief onderzoek laat uitvoeren naar knelpunten met betrekking tot de partneropname. Wanneer verwacht de Staatssecretaris dat dit onderzoek gereed zal kunnen zijn?

Vragen en opmerkingen van de 50PLUS-fractie

De leden van de 50PLUS-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de reactie van de Staatssecretaris op het bericht betreffende het scheiden van hoogbejaarde ouderen door het kabinetsbeleid.

Genoemde leden zijn tevreden dat de Staatssecretaris een onderzoek laat uitvoeren om actuele gegevens over dit probleem boven tafel te krijgen. Deze leden zien uit naar de resultaten en vragen om deze uiterlijk in mei beschikbaar te hebben.

De Staatssecretaris geeft aan dat om praktische redenen partneropname niet altijd realiseerbaar is. De leden van de 50PLUS-fractie wijzen er echter nogmaals op dat een wettelijk recht bestaat tot partneropname. Als dit om praktische redenen onmogelijk is, dan moeten de problemen die instellingen op dit punt ervaren, waar mogelijk worden ondervangen. Zorgkantoren hebben hier vanuit hun zorgplicht een grote rol in. Genoemde leden vinden het dan ook niet voldoende dat de Staatssecretaris hen nogmaals op hun verantwoordelijkheid wil gaan wijzen. Deze leden willen een dwingend kader, waarbij de zorgkantoren verplicht zijn in samenwerking met instellingen binnen een redelijke regio en op een korte termijn een geschikte plek te vinden, met een duidelijk omschreven sanctie als dit niet gebeurt. Hoe staat de Staatssecretaris hier tegenover?

Of dit probleem nu incidenteel voorkomt of niet, elke keer dat dit gebeurt is onacceptabel.

Zoals in de brief van 4 februari 2014 wordt aangegeven, is de vraag of de huidige woonvoorzieningen in de sector voldoende zijn om het bestaande recht te kunnen verzilveren en of de kwaliteit van deze voorzieningen kan worden verbeterd. De leden van de 50PLUS-fractie vragen op welke termijn en op welke wijze de Staatssecretaris actie denkt te gaan ondernemen op dit punt. Daarnaast vragen deze leden waarom er niet eerder afdoende actie is ondernomen. Het bestaan van dit probleem was immers al veel eerder duidelijk.

Daarnaast vragen de leden van de 50PLUS-fractie op welke termijn duidelijk wordt dat op de vernieuwde website KiesBeter kan worden aangegeven of op een bepaalde locatie een tweepersoonsappartement beschikbaar is. Dit is immers cruciale informatie voor wie zich wil oriënteren op een plek in een verzorgings- of verpleeghuis. Ook als dit op het moment zelf nog niet aan de orde is.

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS